

Πέτρος Παπακωνσταντίνου *Ένα, δύο, τρία, πολλά... Αφγανιστάν!*

Πολεμικός παροξυσμός της κυβέρνησης Μπους ένα χρόνο μετά την 11η Σεπτεμβρίου

Η πρώτη επέτειος από την 11η Σεπτεμβρίου δεν έγινε δεκτή από τον υπόλοιπο κόσμο με τον τρόπο που θα περίμεναν ή θα επιθυμούσαν οι επιτελείς της κυβέρνησης Μπους. Στο Αφγανιστάν, η απόπειρα δολοφονίας του «προέδρου» Καρζάι και οι πολύνεκρες βομβιστικές επιθέσεις των πολυποίκιλων αντιπολιτευόμενων ομάδων υπογράμμισαν απλώς αυτό που οι περισσότεροι από καιρό υποψιάζονταν: ότι η εξουσία των φιλοδυτικών «κουϊσίλινγκς» φθάνει το πολύ στα περίχωρα της Καμπούλ, αν και εκεί αίρεται μόλις δύσει ο ήλιος. Την ίδια στιγμή, ο Οσάμα μπιν Λάντεν, ο μουλάς Ομάρ, ο αιγύπτιος Ζουάχι και όλα, μα όλα, τα άλλα ηγετικά στελέχη της αλ Κάιντα και των Ταλιμπάν παραμένουν ασύλληπτοι, παρότι το Αφγανιστάν συνεχίζει να αποτελεί, δέκα μήνες μετά την άλωση της Καμπούλ, απέραντο πεδίο δοκιμής υπερσύγχρονων αμερικανικών όπλων απίστευτης καταστροφικής ισχύος και τα αθώα θύματα στις τάξεις των αφγανών πολιτών έχουν ξεπεράσει από καιρό τους νεκρούς της 11ης Σεπτεμβρίου.

Στο μεταξύ, η αμερικανική υπερδύναμη έχει μετατραπεί κατά γενική ομολογία σε αλεξικέραυνο του μίσους όλου του αραβο-μουσουλμανικού κόσμου, εξαιτίας της στά-

σης της στο Αφγανιστάν και στο Ιράκ, της απροσημάτιστης ταύτισής της με την πολιτική του σφαγέα Αριέλ Σαρόν στο παλαιστινιακό, αλλά και της ρατσιστικής αντιμετώπισης των αράβων στο εσωτερικό των ΗΠΑ μετά τα πλήγματα στους Δίδυμους Πύργους και το Πεντάγωνο. Δυο ισλαμικές χώρες-κλειδιά, μέχρι πρότινος βασικά προγεφυρώματα των αμερικανών στις κατ'εξοχήν πετρελαιοφόρες περιοχές της Μέσης Ανατολής και του Περσικού Κόλπου, η Σαουδική Αραβία και το Πακιστάν, βιώνουν μια κοινωνική και πολιτική αποσταθεροποίηση ιστορικών διαστάσεων και τα πιο έγκυρα αμερικανικά έντυπα ανησυχούν για το ενδεχόμενο να πέσουν στα χέρια του πιο σκληρού ριζοσπαστικού φονταμενταλισμού, που επηρεάζεται έντονα (ιδίως στην περίπτωση της Σαουδικής Αραβίας) από το ρεύμα του Λάντεν.

Σε μια άλλη, πολιτικά ηφαιστειακή ζώνη του πλανήτη, τη Λατινική Αμερική, τα παλιά φαντάσματα της οικονομικής χρεοκοπίας, των κοινωνικών εξεγέρσεων και του αντιαμερικανισμού στοιχειώνουν ξανά, όπως μαρτυρά η διαρκής επαναστατική κατάσταση στην Αργεντινή, το αποτυχημένο, λόγω πεισματικής λαϊκής αντίστασης, αμερικανόπνευστο πραξικόπημα εναντίον του

αριστερού Ούγο Τσάβες στη Βενεζουέλα και η προϋόσα αποσταθεροποίηση σε μια σειρά χώρες, συμπεριλαμβανομένου του οικονομικού γίγαντα της περιοχής, της Βραζιλίας.

Αλλά και στο εσωτερικό της ατλαντικής «οικογένειας», οι ιμπεριαλιστικές αντιθέσεις δεν ήταν ποτέ πιο έντονες, τουλάχιστον από την πτώση του Τείχους και την αυτοδιάλυση της ΕΣΣΔ: από το πρωτόκολλο του Κιότο για το περιβάλλον και τη συνθήκη του ΟΗΕ για τη δημιουργία Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου μέχρι τον οικονομικό πόλεμο για το ατσάλι και τις συνθήκες ελέγχου των πυρηνικών όπλων, η απόσταση ανάμεσα στις δυο ακτές του Ατλαντικού διευρύνεται με επιταχυνόμενους ρυθμούς. Στην ήδη φορτισμένη ατμόσφαιρα ήρθε να προστεθεί η (έστω ρητορική) αντίθεση της Ευρώπης, εξαιρουμένης, ως συνήθως, της Βρετανίας, στη σχεδιαζόμενη αμερικανική επίθεση για την ανατροπή του Σαντάμ Χουσεΐν. Μάλιστα, αυτή τη φορά στην εμπροσθοφυλακή των ευρωπαϊκών αντιστάσεων εμφανίστηκε όχι η πάντα δύστροπη Γαλλία, αλλά η εκκολαπτόμενη γερμανική υπερδύναμη, που διεκδικεί ένα νέο, πιο δυναμικό ρόλο στον ενδοϊμπεριαλιστικό ανταγωνισμό, υπερβαίνοντας σταδιακά τους μεταναζιστικούς περιορισμούς, οι οποίοι την καθήλωναν στον εκτρωματικά υβριδικό ρόλο του οικονομικού γίγαντα - στρατιωτικοπολιτικού νάνου.

Νομιμοποιείται κανείς να συμπεράνει, βάσει όλων αυτών, ότι η παγκόσμια «αντιτρομοκρατική» σταυροφορία του Τζορτζ Μπους οδηγείται σε νανάγιο; Δυστυχώς, ένα τέτοιο συμπέρασμα θα ήταν τουλάχιστον πρόωφο. Όχι μόνο γιατί, παρά τις όποιες αντιστάσεις λαών και κυβερνήσεων, ο πολεμικός παροξυσμός της αμερικανικής κυβέρνησης και των στενών συμμάχων της

(στο Αφγανιστάν, στη Μέση Ανατολή, στην Κολομβία, τις Φιλιππίνες κ.α.) βρίσκει ολοένα και μεγαλύτερο πρακτικό αντίκρισμα, κάτι που είναι πολύ πιθανό να συμβεί, τελικά, και στο θέμα του Ιράκ. Αλλά και, κυρίως, γιατί η «φυγή προς τα μπρος», που κήρυξε ο Τζορτζ Μπους μετά την 11η Σεπτεμβρίου, σε μια γραμμή... «πολεμικού καπιταλισμού», ως αντίδοτο στην εντεινόμενη κρίση του διεθνούς συστήματος, δίνει ήδη τον τόνο στις πολιτικές εξελίξεις, στο σύνολο, σχεδόν, των αναπτυσσόμενων καπιταλιστικών κοινωνιών. Πράγμα όχι απροσδόκητο, καθώς αμερικανοί, ευρωπαίοι και ασιατές, παρά τις επιμέρους γεωστρατηγικές αντιθέσεις τους, συμπιπτουν λίγο πολύ στη στρατηγική της χρησιμοποίησης του «αντιτρομοκρατικού» όπλου εναντίον του «εσωτερικού εχθρού» - των πιο «επικίνδυνων» κοινωνικών και εθνικοαπελευθερωτικών κινημάτων της εποχής μας.

Πραγματικά, στο χρόνο που πέρασε από την 11η Σεπτεμβρίου του 2001, οι περισσότερες κυβερνήσεις και στα τρία βασικά ιμπεριαλιστικά κέντρα υιοθέτησαν μέτρα δραστικού περιορισμού των δημοκρατικών ελευθεριών με «έκτακτα» (ουδέν μονιμότερον του προσωρινού) αντιτρομοκρατικά πακέτα. Από το Μανχάταν και το Μπουένος Άιρες μέχρι το Γκέτεμποργκ και τη Γένοβα, η αστυνομία μεταβάλλεται απροσημάτιστα σε κανονικό στρατό εναντίον του «εσωτερικού εχθρού» και της λύνονται τα χέρια να χρησιμοποιεί πραγματικά πυρά εναντίον δυναμικών αλλά ειρηνικών διαδηλώσεων. Το κυριότερο, η διαβόητη «ασφάλεια» (όχι βέβαια απέναντι στην ανεργία, την ανέχεια ή τις καλοκαιρινές μπόρες που ξεσπιδώνουν εκατομμύρια εργαζομένους στο βόρειο ημισφαίριο, αλλά απέναντι στον αόρατο «τρομοκράτη» και τον ορατό μετανάστη ή κοινωνικό αγωνι-

στή) μετατρέπεται στη νέα «Μεγάλη Ιδέα» του σύγχρονου καπιταλισμού, εκποτίζοντας στα αζήτητα την ελευθερία, την κοινωνική δικαιοσύνη και την αλληλεγγύη, δηλαδή τις σημαίες όχι της Οκτωβριανής αλλά και της ίδιας της Γαλλικής Επανάστασης. Ήταν ακριβώς η υστερική αναζήτηση «ασφάλειας» που ανέδειξε τα κόμματα «του νόμου και της τάξης» νικητές των περισσότερων εκλογών στην Ευρώπη, τον τελευταίο χρόνο, αλλάζοντας το πολιτικό τοπίο της πρείρου προς όφελος της Δεξιάς και της Ακροδεξιάς.

Η επίδραση της καθοδηγούμενης από τους αμερικανούς διεθνούς «αντιτρομοκρατικής» σταυροφορίας δεν ήταν πουθενά τόσο άμεση όσο στην Ελλάδα. Καταλυτικό ρόλο σ' αυτή την εξέλιξη έπαιξε, φυσικά, η σκοτεινή υπόθεση της «17 Νοέμβρη», που στάθηκε αφορμή για μια τεράστιων διαστάσεων ιδεολογική και πολιτική εκστρατεία εναντίον της Αριστεράς, των δημοκρατικών αξιών και των πολιτικών ελευθεριών. Διαφανής είναι η επιδίωξη της Ουάσιγκτον και των πιο αντιδραστικών μερίδων της ελληνικής ολιγαρχίας να εκμεταλλευτούν το δίπολο «11 Σεπτέμβρη - 17 Νοέμβρη» για να ξεμπερδέψουν, επιτέλους, με την «ελληνική ιδιομορφία» της επιβίωσης, ανανέωσης και ανατροφοδότησης ενός μαζικού αντιιμπεριαλιστικού ρεύματος με απήχηση

πολύ μεγαλύτερη από τους περιχαρακωμένους κομματικούς χώρους της Αριστεράς.

Παρά τις διαστάσεις και την επικινδυνότητα της, όμως, η παγκόσμια εκστρατεία ιδεολογικής και πολιτικής τρομοκρατίας, που βρίσκεται σε εξέλιξη, είναι καταδικασμένη να προσκρούσει σε αυξανόμενες αντιφάσεις και αντιστάσεις. Πρώτα απ' όλα, γιατί υπονομεύεται από την αντικειμενική κίνηση του ίδιου του συστήματος προς εκρηκτικά κρίσιμα φαινόμενα και απότομη εκτίναξη των κοινωνικών ανισοτήτων. Ο παρατεινόμενος μαρasmus των χρηματιστηρίων, τα μεγα-σκάνδαλα τύπου ENRON στις ΗΠΑ και άλλες ιμπεριαλιστικές μητροπόλεις, οι εμπορικοί πόλεμοι μεταξύ των τριών κέντρων και μια σειρά άλλα φαινόμενα συντελούν στην ιδεολογική απονομιμοποίηση του υπερώριμου ιμπεριαλισμού της εποχής μας, θέτοντας υπό συνολική αμφισβήτηση όλα τα δόγματα που κυριάρχησαν την τελευταία εικοσαετία. Η εξέγερση διαρκείας στην Αργεντινή και η παλαιστινιακή Ιντιφάντα, οι μεγαλύτερες απεργίες από το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο στην Ιταλία και η θεαματική άνοδος της ριζοσπαστικής Αριστεράς στη Γαλλία, οι αντιπολεμικές κινητοποιήσεις και τα κινήματα κατά της καπιταλιστικής παγκοσμιοποίησης είναι ορισμένα από τα πιο ελπιδοφόρα μηνύματα που αφήνει πίσω της αυτή η εξαιρετικά δύσκολη χρονιά.